

Яковенко Роман Валерійович

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики,

Кобець Микола Олександрович,

студент кафедри кібербезпеки та
програмного забезпечення

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Дослідження проблем впливу держави на сферу економічних відносин є проблемою як наукової, так і практичної діяльності. Сучасний розвиток науки характеризується посиленою увагою науковців до трансформації економічної форми організації суспільних відносин та з'ясування ролі держави в цьому процесі.

Державне регулювання економічними процесами зумовлюється самою сутністю держави, як інституту, покликаного відображати загальну волю та інтереси більшості населення. Трансформаційні зміни в економіці вимагають від держави нових підходів, методів та інструментів регулювання економіки.

Ефективність виконання державою своїх економічних функцій залежить від сукупності об'єктивних та суб'єктивних факторів. Основними серед них є рівень розвитку економічних відносин, що виступає основою ефективного функціонування держави; розвиток соціальної сфери суспільства; ступінь демократичності політичного життя суспільства.

Найбільш розповсюджену на сьогодні модель основних напрямів управлінської діяльності держави в економічній сфері пропонують відомі американські вчені-економісти К.Р. Макконнелл та С.Л. Брю. Вони виділяють такі найбільш важливі функції держави в економіці:

1. Забезпечення правової бази і суспільної атмосфери для ефективного функціонування ринкової системи;
2. Захист конкуренції;
3. Перерозподіл прибутків і багатств;
4. Корегування розподілу ресурсів з метою зміни структури національного продукту.

Свої функції держава виконує шляхом державного регулювання економіки.

Державне регулювання економіки (ДРЕ) – система державних заходів, спрямованих на забезпечення нормального процесу суспільного відтворення, сприятливих умов для функціонування народного господарства [1, с. 68].

Сутність ДРЕ розкривається через його функції. А саме цільову, стимулюючу, регламентуючу, корегуючу, соціальну та контролюючу функції.

Що стосується цілей державного регулювання, то до них відносять наступне:

- раціональне використання ресурсів і досягнення макроекономічної ефективності;
- забезпечення стабільного розвитку національної економіки;
- забезпечення конкурентоздатності вітчизняних товарів на світовому ринку;
- реалізація соціальних цілей розвитку суспільства.

В цілому, головною метою державного регулювання економіки, як одного з видів економічної політики на макрорівні, є забезпечення економічної та соціальної стабільності та зміцнення економічної безпеки держави.

Економічна безпека держави – стан повноцінного ефективного функціонування національної економіки, її незалежність від зовнішніх джерел, спроможність уникнення саботажу та запобігання економічним диверсіям. Це спроможність національної економіки забезпечити свій вільний і незалежний розвиток, стабільність громадянського суспільства та його інститутів, достатній оборонний потенціал країни за всіляких несприятливих умов і варіантів

розвитку подій, а також здатність держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз [4, с. 165-166].

Необхідність втручання держави в економіку зумовлена проблемами, які ринковий механізм вирішити неспроможен або вирішує їх погано; створенням умов для ефективного функціонування самого ринкового механізму; усуненням негативних наслідків ринкових процесів; захистом національних інтересів на світовому ринку [2, с. 3].

Завданням держави в умовах розвиненої економіки є:

- 1) забезпечення та підтримка високого рівня зайнятості населення;
- 2) забезпечення стабільних темпів економічного зростання країни;
- 3) перерозподіл доходів на користь найменш захищених верств населення;
- 4) сприяння розвитку зовнішньоекономічних зв'язків;
- 5) недопущення монополізації та сприяння розвитку конкуренції;
- 6) забезпечення економічної безпеки держави;

Особливості перехідного періоду розвитку економічних відносин передбачають суттєві зміни у державному регулюванні економічних процесів.

Завданням держави в умовах перехідної економіки є:

- 1) зміна відносин власності шляхом роздержавлення та приватизації;
- 2) підтримка малого підприємництва;
- 3) структурна перебудова економіки з орієнтацією на останні досягнення науково-технічного прогресу;
- 4) розвиток ринкової інфраструктури;
- 5) розв'язання проблем первинного накопичення капіталу та його перерозподілу;
- 6) підвищення рівня життя та соціальної захищеності населення;
- 7) створення правової та соціальної бази реформ, ринкового законодавства;
- 8) максимальне обмеження діяльності посередників;

- 9) унеможливлення появи та функціонування фінансових пірамід, компаній, що реально не існують та інших форм шахрайства;
- 10) виховання ринкової психології та ринкового економічного мислення населення [3, с. 26].

Список використаної літератури

1. Мочерний С. В. Економічний словник-довідник : за ред. док. екон. наук, проф. С. В. Мочерного / худ. оформ. В.М. Штогриня. – К.: Феміна, 1995. – 368 с.
2. Яковенко Р. В. Державне регулювання економіки : конспект лекцій / Роман Яковенко. – Кіровоград : КНТУ, 2012. – 40 с. : іл.
3. Яковенко Р. В. Основи економічної теорії для технічних спеціальностей : конспект лекцій / Роман Яковенко. – Кропивницький : КНТУ, 2016. – 50 с. : іл.
4. Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Роман Яковенко. – Кіровоград : „Пік”, 2009. – 548 с. : іл.